

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum. . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Nr. de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 20,
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc da-
schis costă fiecare zlr 20 flt.
Manuscrisurile nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

O problemă a „Asociației“.

În presa noastră s'a făcut, în timpul din urmă, multă vorbă despre necesitatea unui congres al profesorilor noștri secundari. Au apărut articole în »Telegraful român« și în »Tribuna«, »Luceafărul« a publicat rezultatul interesant al unei anchete, ba un Venerabil Consistoriu s'a și grăbit cu o opreliște, înainte de-a se fi hotărât ceva definitiv din partea celor interesați. Apoi s'a făcut deodată tăcere. Până aici nu e nimic de zis. Lucrul și-a făcut cursul său obișnuit fără de nici-o surprindere.

Nu vrem să cercetăm care au putut fi motivele amintitei opreliști; ne mulțămim să constatăm că de data aceasta ea a venit la timp și ne-a făcut cele mai bune servicii. În adevăr, nu e nevoie de un congres al profesorilor noștri secundari. Nu ne trebuie o organizație nouă, nu ne trebuie forme nouă, cari cu cât sânt mai multe cu atâta rămân mai goale. Organizații de acestea, forme de acestea avem destule și e mai cuminte să dăm viață nouă organizațiilor care există decât să aruncăm balastul proceselor verbale, cari împiedică orice mișcare liberă, să ne emancipăm de veșnicile »comisii prealabile«, devenite ridicole, cari n'au alt rost decât să trăgăneze lucrurile și să acopere lipsa de idei clare și pozitive.

Noi avem o organizație minunată: *Asociația*. Nu putem binecuvânta de ajuns pe părinții noștri, pentru că ne-au lăsat această organizație, pe care astăzi înzădar ne-am

trudi s'o creăm, și — dacă sântem sinceri — nu putem osândi pe fiii părinților noștri destul de aspru, pentru că nu îngrijesc cum s'ar cuveni de moștenirea părinților lor.

Nu învinovățim pe singuratici, ci generația noastră întreagă, care, trăind în împrejurări ce nu-i îngăduie să creeze instituții nouă, are sfânta datorie să păzească și să desvolte pe acele cari sânt.

Acum citiți statutele Asociației și regulamentul secțiilor și veți vedea că toate problemele de ordin cultural ale școalelor noastre secundare încap foarte bine în cadrele acestor instituții. Mai ales secțiile și îndeosebi secția școlară ar putea să câștige o însemnătate cu totul nouă, dacă am și să ținem seamă de îndemnurile nouă și de justele cereri ce se ridică din mai multe părți. După cum s'a mai scris, nu e nevoie decât de foarte mici modificări ale regulamentului, ca să intre toți profesorii în secție și ca cei 5 membri ordinari de până acum, cari de-aici înainte ar forma comitetul secției, să nu fie aleși pe viață (căci nu e vorba de-o Academie de savanți, ci de un comitet care trebuie să îndeplinească anumite lucrări), ci pe un an sau pe trei ani ca comitetul central. Dacă comitetul central, organul cel mai însemnat al Asociației, se alege tot din trei în trei ani, de ce membrii secțiilor să fie aleși pe viață? E, vădit, o imitație, conștientă sau inconștientă, a Academiei de savanți, imitație care, în situația noastră, nu e lipsită de-o ușoară notă de comic.

Așadar acel comitet de cinci al secției

ar avea să pregătească programul pentru ședințele sau sfaturile pe care le-ar ținea secția întreagă, adică toți profesorii — firește câți vor lua parte la adunarea generală sau congresul Asociației. (Se știe că noi numim »adunare generală« cea ce în Țară se cheamă, mai bine românește, congres.) De altminteri, de părerea aceasta sânt cei mai mulți dintre directori cari au răspuns la ancheta »Luceafărului« și câți încearcă să dea chestiunii o soluție pozitivă.

Iată, prin urmare, că ceea ce ne trudem noi să facem acum, există, în germene, de mult și așteaptă numai căldura însuflețirii și bunăvoința tuturor spre a fi trezit la viață.

Ce vrem noi adică? O societate de apărare a intereselor noastre de tagmă, cum s'ar părea a reeși din opreliști întâmplare și din temeri de astfel de opreliști cari ar putea să vie din alte părți? Eu cred că nu. Noi căutăm numai prilej de a ne putea sfătui împreună asupra unor probleme pe cari le întimpinăm în activitatea noastră. Trebuie să cerem voie pentru aceasta dela cineva? Eu știu că sântem majori. Dar nici chiar elevii noștri nu trebuie să ne ceară voie spre a se putea sfătui împreună asupra lecțiilor. Sau poate cineva să ne oprească de a ne întâlni și de a ne sfătui? Dar tot așa de bine ne-ar putea opri și de a sta de vorbă unul cu altul sau cu cine ne place și

»Așa om nici vlădica nu-l
Și nu-l nici împăratul!«

Fântânele.

— Episod din revoluția din Ardeal dela 1848. —

Pentru a putea înfățișa cliților acest admirabil loc în deplina lui frumusețe mi-ar trebui să dispun de penelul unui pictor renumit și par'că chiar și atunci copia numai cu anevoc s'ar apropia de original.

Nici o călătorie pe fața pământului nu cred că poate fi mai plăcută și mai încântătoare de cât aceea, când cine va merge dela Câmpeni către peste Muntele-mare pe la Fântânele la Cluj. Pe coama acelor munți, cari par a se înălța până la cer, se întinde o pajistă ca și cea mai frumoasă luncă dela șesuri, iar coastele lor sânt acoperite de dese și stufoase păduri de brad.

La 21 Iunie 1849 romanticele Fântânele s'au schimbat în cel mai frumos câmp de onoare pentru români, în lupta lor din aceea zi cu Ungurii.

În primăvara anului 1848 un frumos și volnic tânăr maghiar călătoria prin munții noștri, admirând frumusețea lor și poate studiind chiar și tărila lor. Numele tânărului era *Vasvary Pal*, despre care se zice că era atât de învăpăiat maghiar și un orator atât de mare în cât chiar și *vulpoiul slovac*, Kossuth, începuse a și teme popularitatea de el, mai ales că doamnele din Pesla în semn de stimă și admirație îi dăruise un *frumos inel de aur*. Pe inel era gravată o *carte deschisă peste care sta curmeziș o sabie scoasă din teacă*. Pe o pagină a cărții era inscripțiunea...

V. P. iar pe cealaltă 1848 Martie în 15... ziua proclamării revoluțiunii...

Într-o zi de Mai liniștită și luminoasă a anului 1848 un străin călător bate la ușa lăncului, care era acasă la părinții lui în Vidra. Străinul era Vasvary.

Lăncul cu dragoste îl primește și îl găzduiește.

Străinul arătând bunătățile ce ar aduce pentru țară unirea Ardealului cu Ungaria, lăncul îl combattea și vorba-vorbă aducea în cât Vasvary măhnit grăia:

»Dacă nu vreți unirea, vom face-o noi cu armele!«

Lăncul răspundea?

»Să știți că eu sânt nepotul lui Horia, care a crescut în casa asta, unde ne aflăm noi, și care a murit pe roată și s'au aruncat trupul în toate părțile lumii: sânt gata a-l urma lui, dar unirea cu țara ungurească nici mort n'o primesc!«

Stăpânul casei, părintele lăncului, unul din cei mai de frunte săteni tăindu-le discuțiunea zise:

Dacă e vorba de unire, apoi Ardealul trebuie să se unească cu țara românească; așa cer sătenii noștri!«

»Ei bine bade, dar nu toți simțesc așa, zăci românii din Maramureș. Sătmăr, Biharea, etc... sânt cu noi și ce veți opune înfricoșatei puteri maghiare?«

»Brațele noastre, coasa și fierul dela plug, răspund lăncul, dar unirea nici morți n'o vrem.

Atunci răzni Vasvary, hotărâscă între noi sabia!«

»La revedere pe câmpul de bătăie«, răspunde lăncul, și cei doi adversari întinzându-și mâna se despărțiră.

Printre brazi și pe cărări înguste rătăcia un tânăr călător adâncit în gânduri grele și însoțit de un călău.

Gândurile în cari se adâncise nu 'i le putea risipi nici poveștile călăuzului, nici sgomotul părănelor și numai când s'a apropiat de Fântânele s'a deșteptat și pe care privindu-le și-a ridicat capul spre cer și a exclamat:

»Doamne! ce loc încântător! Dacăși fi un lord bogat a și lăsa prin testament să mă îngroape aici unde nimic nu conturbă această tăcere sărbătorească! Aici pare că ești mai aproape de Dumnezeu!«

Pe la mijlocul lunii lui Iunie 1849 în cartierul general dela Câmpeni se vedea o mare mișcare...

Dela trecătorile munților spre Cluj soseau necurmat curieri și anunțau pe lăncul că Ungurii înalțează spre Câmpeni și că satele Mărișel, Jurcuța, Riul-Calatei, etc... le au și prefăcut în cenușă.

Lăncul trimite pe tribunul »Corcheș« din Câmpeni cu 123 vânători și 317 lănceri, cari sosesc în ziua de 20 Iunie la »Fântânele« unde au așteptat sosirea trupei maghiare comandată de Vasvary și al cărui număr se urca la 3000 de oameni, între cari 300 având săcuri ca să curețe

*) O lacrimă ferbinte. P. I.

Astfel de sfaturi trebuie să fie cu de-săvârșire desbrăcate de caracterul oficialității. La ele nu participă nimenea ca reprezentant al vre-unui institut, ci numai ca reprezentant al propriilor sale idei; nimenea din încredințarea vreunei corporații, ci numai din încredințarea propriului său îndemn; nimenea cu autorizația vreunui superior, ci numai cu autorizația propriei sale hotărâri. La astfel de sfaturi nu stăpânește altă autoritate decât a ideii.

E vorba deci de discuții asupra unor probleme culturale; e vorba de un schimb de idei din care să rezulte îndemnuri noi și orientare pentru ceice o caută. Nu se vor lua hotărâri cari să oblige pe cineva; ideile nu se pot impune cu de-a sila, ci numai prin superioritatea lor și prin puterea lor de convingere inerentă. Cu atât mai puțin va putea fi vorba despre chestiuni de organizație internă; acestea privesc pe fiecare școală în parte și pe autoritățile superioare ale ei. Pe noi trebuie să ne adușe interese de ordin pur ideal, științific, căci ele singure sânt în stare să ne unească, toate celelalte unesc numai în aparență, în realitate însă desbină. Socotiți ce distanță dela medicii cari se adună din toate țările spre a se instrui din conferințe și discuții până la haita de lupi a unor lefegii de stat cari se adună spre a cere sporirea lefurilor.

În articolele și scrisorile publicate se desenează chiar de pe acum destul de lămurit contururile icoanei ce ne-ar înfățișa-o aceste sfaturi. De aici înainte ele trebuie numai completate spre a ajunge la rezultat. Dacă îmi iau voie să le arăt aici încă odată, o fac numai ca să nu le pierdem din vedere și ca să îndemn și pe alții a le completa, spre a da secțiilor un material suficient de studiu.

În scrisorile din »Luceafărul«, mai mulți directori se pronunță și cu privire la problemele cari vor fi de discutate. Aceste probleme însă ar trebui formulate cât mai concis. Chestii ca »educația religioasă morală« sau »educația fizică« sânt formulate

prea vag. S'ar putea însă desface din fiecare câte o problemă mai specială: d. p. din cea dintâi, catechizația din punct de vedere pedagogic (o problemă față de care sântem de-o neglijență foarte vinovată), din a doua jocurile gimnastice și gimnastica suedeză.

Tot în scrisorile amintite se mai propun următoarele chestiuni, cari alcătuiesc un program întreg: 1. Chestiunea manualelor. 2. Organizarea bibliotecilor școlare. 3. Stabilirea lecturii la studiul limbii române (ediții școlare din autorii români și străini); un program pe care cred că îl putem primi toți. La aceste puncte s'ar adăoga dela sine altele paralele din științe: 4. Intocmirea cât mai practică a colecțiilor și laboratoarelor și 5. Principii pentru unificarea terminologiei științifice. Iar o altă chestiune care încă s'ar ivi dela sine, îndată ce ne-am sfătui profesori dela diferite școli, ar fi: 6. Unificarea terminologiei școlare. (Se știe ce deosebiri mari sânt aici; câteva exemp'e numai: anuar-programă-raport, certificat-atestat-testimoniu, consiliu-conferință, vacanță-ferii-văcăciune, aritmetică-comput etc.).

Acesta nu vrea, firește, să fie un program definitiv. Sânt numai puncte de orientare, cari se desfac din cele scrise până acum și asupra cărora secțiile vor trebui să chibzuiesc.

Forma sfaturilor noastre va trebui să fie, firește, cea obișnuită în toată lumea la astfel de ocazii. Se caută pentru fiecare chestiune câte un referent, care n'ar avea să facă o conferință, ci să expună într-o formă condensată câteva principii conducătoare, asupra cărora se discută pe urmă. Se știe că de obicei, în astfel de ocazii, se stabilește un timp limitat atât pentru referent (d. p. 1/4 de ceas) cât și pentru cei ce iau parte la discuție (d. p. 5 minute). Și aceasta ar putea fi o bună școală pentru noi ardelenii, cari, precum se știe, sântem cam greoi și lungi la vorbă.

Ca să nu se creadă că ar fi greu de găsit referenți pentru diferitele chestiuni,

voi aminti că d. p. la Brașov s'a alcătuit o programă de lectură românească pentru fiecare clasă și, prin urmare, nimic mai ușor decât ca unul dintre aceia cari au lucrat la programă să se angajeze a expune în câteva cuvinte principiile de cari s'a condus și să înfățișeze programa.

Referadele — dacă e nevoie chiar mai pe larg dezvoltate — și ideile mai importante ivite în cursul desbaterilor s'ar publica în »Transilvania« spre orientarea tuturor acelor cari ar vrea să profite de ele. Lucruri mai importante — d. p. o listă a cărților potrivite pentru tinerime cu indicația edițiilor bune și eftine — s'ar scoate și în broșurele mici, cum se găsesc la germani și la alte popoare culte, spre a se putea răspândi cât mai mult.

Aceste rânduri — repet — nu vor să spună că așa trebuie să se facă, ci numai să arate că se poate face ceva și încă foarte ușor, dacă va fi puțină bunăvoință, și că, în discuțiile de până acum, se găsește, în adevăr, indicată calea pe care trebuie să mergem.

Un profesor.

Mangra și d. Slavici. Profitând de împrejurarea că d. Slavici se află în Budapesta, unul dintre redactorii »Luptei« a ținut să afle cuvântul d-lui Slavici în chestia sulevată de noi în numărul de Sâmbătă: ce este adevărat din svonurile despre legăturile actuale și viitoare ale d-lui Slavici cu Mangra? D. Slavici a spus cam următoarele:

»N'am să răspund nimic. Amicii mei dela »Tribuna« numai în urma unei uimitoare lipse de pricepere au putut să pună întrebarea chiar acum, în toiul luptelor electorale, și eu, om acum mai bătrîn, aș face o greșală neiertată, dacă li-aș da vre-un răspuns. Nu am venit aici, ca să iau parte la certurile dintre foștii mei tovarăși de luptă, cari nu-mi mai sînt și cetățeni și nu mi-se cuvine să încurajez nici pe unii nici pe alții dintre dînșii. Vrajba, în care au intrat, mă mîhneste adînc și m'ași simți mîngăiat, dacă aș putea să-i impac, dar judecător n'am să le fiu și țin să mă am bine și cu unii și cu alții, cîtă vreme au bunăvoință de-a mă suferi în mijlocul lor. În tot cazul,

din cale baricadele de lemn ce le ridicaseră românii; afară de aceștia Vasváry mai avea cu sine 4 tunuri.

Iată acum cum descrie un scriitor maghiar în ziarul »Bánfi-Hunyad« reproduc și de ziarul »Egyetértés« din anul 1885 această luptă crâncenă.

»Cînd eram la Cîmpeni multe am auzit vorbindu se de Vasváry Pál și mulți plîngînd își aduceau aminte de rezultatul nenorocit al acelei clocniri sîngeroase.

»Românii erau comandați în contra lui Vasváry, de Nicolae Corcheș, care a decedat acum de curînd la Cîmpeni în mizerie. Dela el am descris în limba română cursul bătăliei dela Fântenele.

»Manuscrisul sună din cuvînt în cuvînt astfel:

»Era în ziua de 21 sau 22 Iunie și Albăcenii necurmat vesteau că trupa dușmană maghiară a sosit la Rîul Calatei, unde neîncetat trebuind a se lupta cu ea, cereau dela lăncu ajutor și muniții. Lăncu de nenumărate ori le-a refuzat cererea zicînd »minții!«; dar eu intervenind am luat cu mine 300 gardiști aleși dintre cel mai viteji, am încărcat pe doi cai muniția și în seara de 20 Iunie am ajuns la locul pe care poporul îl numește »Stănișoara«.

»La Stănișoara îndată ce am sosit am trimis curieri după căpitanii dela Măgură și dela Marișel, cari venind m'au informat despre locul unde se afla inamicul. Și în adevăr din direcția care mi-au arătat-o se vedeau înălțîndu-se nori de fum spre cer.

»Am dat ordinele convenite. Am trimis șploni în toate părțile. Dimineața eram pozitiv informat că ungrul înaintează spre noi avînd de gând să pătrundă la Cîmpeni.

Ne-am așezat în muntele »Fântănele« și mi-am împărțit trupa în patru părți. Am poruncit căpitanului dela Marișel ca să impresoare corpul de armată al ungrilor și să-l atace; pe căpitanul dela Măgura l-am pus în aripa dreaptă și pe gardiștii mei l-am pus față în față cu lăncerii albăceni acoperînd și aripa stîngă.

»Astfel formasem un cerc împrejurul luncii din creasta muntelui. În curînd am auzit împușcături. Ungurii înaintau tot împușcînd deși nu vedeau nimic înaintea lor. Supt pedeapsă de moarte am oprit gardiștilor mei ca să împuște. Trupa mea era în cea mai mare liniște.

»Corpul de armată maghiar pășind pe cîmpul deschis și neîntîmpinînd greutăți se simțea a fi în cea mai mare siguranță; au făcut focuri și-și găteau de-ale mîncării. În acest moment am dat semnalul de atac. Deodată se aud tunete dese de împușcături din câte și patru părțile. Soldații maghiari sar în picioare, vin în confuzie, din toate părțile sunau împușcăturile și la fiecare împușcatură se stîngea o viață de om.

»Muscalii! Muscalii! strigau ungrul din toate părțile.

»A doua zi de dimineață lupta tot mai curgea. S'a întîmplat însă ca dimineața să se lase o negură deasă încît om pe om nu se vedea. Ungurii împușcau în aer.

»Dar noi care cunoaștem natura negurii ne-am culcat la pămînt și putînd vedea prin negură pi-

cioarele soldaților dușmanului nostru, trăgeam la sigur. Am făcut mulți prizonieri, am luat mai multe tunuri și pe de asupra am mai luat și 100 bol.

»Oștirea maghiară s'a distrus. Fiecare fugea încotr'o vedea. Căile erau rele și fiind ocupate de noi nimenea n'a putut scăpa.

»Așa a căzut și Vasváry, un toporaș l-a stat în cale, l-a lovit în cap cu toporul și l-a slărmat capul«.

Aci se sfîrșește scrisoarea decedatului Corcheș și urmează scriitorul maghiar zicînd:

»Românii l-au despoiat pe Vasváry de prețiosul lui inel, de cingătoarea sabiei și de căclulița de culcat. Inelul l-a răscumpărat Sz. V. cu 14 galbeni; frăul calului se află în posesiunea notarului public B. Cingătoarea sabiei se găsește la Roșia, iar la Corcheș a rămas căclulița de culcat, pe care a folosit-o până la moarte.

»Am luat un fac-simil de pe inel. Pe inel e săpată o carte deschisă peste care stă curmezis o sabie trasă din teacă. Pe o pagină a cărții se află inscripția V. P. iar pe cealaltă 15 Martie 1848.

»În ziua tăierii capului sfîntului Ioan, românii în fiecare an țin o sărbătoare în acel loc...»

Prin urmare dorința lui Vasváry s'a împlinit, căci fără a fi un lord bogat, după cum zicea, s'a înmormîntat la Fântănele.

Th. F.

om, pe care nimeni încă n'a putut să-l terorizeze și care știe, cum are să-și facă datoria».

Nu discutăm dreptul d-lui Slavici de-a răspunde sau a nu răspunde la chestia suleată de noi, precum nu-l contestăm nici dreptul de-a se apăra cu armele cari li convin. D. Slavici crede că e de-ajuns acest răspuns. Prea bine. Am putea chiar trece peste chestia întregă, dacă »Lupta«, înregistrând răspunsul d-lui Slavici, nu ni-ar fi adresat câteva cuvinte de bănuială: »Într-o pornire de care nu prea putem să ne dăm seama, »Tribuna« atacă pe d. Slavici supt forma unei apostrofări etc., Vola »Tribuna« să le dea celor interesați prilej să triumfeze spunând că: Mangra nu este singur! Iată oamenii ca d. Slavici sânt alături de dînsul?... Nu putem să credem că »Tribuna« a voit să dea dovada aceasta, cu atât mai puțin că știm, cea ce știa și »Tribuna«, că svonorile prinse de dînsa cu privire la d. Slavici nu pot fi și nu sânt adevărate.»

Ținem înalte de toate să constatăm că svonorile prinse de »Tribuna« sânt răspândite în toate colțurile locuite de români. Oamenii din jurul d-lui Mangra au profit de ședințele sinodului din Arad pentru a răspândi printre membri sinodului »apostrofă ile« (cum le numește »Lupta«) ce le am adresat d-lui Slavici.

Partizanii politici ai dlui Mangra au lăsat veștea că:

1. D. Slavici aprobă acțiunea politică antinațională, a părintelui Mangra.

2. D. Slavici aprobă hotărîrea părintelui Mangra de a și crea un organ de publicitate pentru a face propagandă vederilor sale politice antinaționale.

3. D. Slavici e hotărît să ia conducerea acestui nou organ de publicitate.

Dovadă că nu e vorba numai de niște vorbe spuse în vînt, e și »Gazeta Transilvaniei« din Brașov care, înregistrînd rîndurile noastre, scrie:

»Primisem zilele aceste din o mîină amicală o știre, care ne-a pus în nedumerire, cu toate că nu ne venea să-i dăm crezămînt. Amicul nostru ne aviza, că după informațiile sale, d. Slavici, care fusese pe la Budapesta și Arad, a făcut alianță — cum scrie amicul nostru — cu Mangra și că eventual vor scoate împreună un ziar român guvernamental sau tiszaist, — cum voiți.»

N'a fost, deci, o »ultimă lipsă de pricepere« că am adresat dlui Slavici întrebările în chestie, ci era dimpotrivă o înțelegere a situației când li aduceam la cunoștința dlui Slavici calomniile ce se răspîndesc la adresa lui.

Ne miră însă cum de chiar ziarul care în reperițele rînduri a cerut dela noi ..să-l dăm în cap lui Mangra, numește o »pornire de care nu-și poate da seama« atitudinea consecventă a ziarului nostru în chestia Mangra.

Ziarul nostru și cel din jurul lui au fost bănuți că lucrează în înțelegere cu d. Mangra; un ziar românesc a ținut chiar de cuvînt să ne amenințe că va sta »la pîndă« pentru a ne surprinde când vom trada chestia națională.

Ziarul nostru însă nu s'a lăsat terorizat de nimeni ci și-a spus cuvîntul în momentul când a crezut că trebuie să-l spună și l'a spus cu toată energia și hotărîrea, dînd dovadă că a rămas și va rămîne organ credincios al partidului național român. Iar acum, cînd vrem să lămurim situația ce ni s'a creat prin dezertarea lui Mangra, cînd vrem să știm cine e cu noi și cine în contra noastră, — ceice ne au somat să ne precizăm atitudinea — nu vor să înțeleagă că datoria noastră e să combatem nu numai pe d. Mangra, ci și pe cei cari îl urmează.

Iată izvorul din care provine »pornirea de care

»Lupta« — organul autorizat al partidului național român — nu poate să-și dea seama».

Congregația com Caraș Severin. Vineri a avut loc, în Lugoj, congreagația ordinară de primăvară a comitatului Caraș-Severin. Adunarea a fost prezidată de prefectul Dr. Zoltán Medve. Despre această congreagație »Drapelul« scrie:

S'a început cu interpelațiuni. Prima a fost a dlui Dr. I. Fényes (justhian) în chestia presiunilor electorale. Au urmat apoi interpelațiunile preoților Brinzeu (Bozov'ciu), Bogoevici (Bănia) și Tătucu (Iablanița), toți din pașalicul lui Burdia relevînd abuzurile administrațiunei, umbrele pe cari le aruncă înainte campania electorală, pe al cărei prag stăm. Tot în materie electorală, (oprirea adunării din Corniareva) a interpellat dl Dr. V. Branisce. Iar dl Dr. A. Ciupe în chestia taurilor din Gruin.

O mare desbatere s'a desvolat la raportul vice-comitelui, pe care a introdus-o păr. canonic Boros luînd la critică starea morală și mișcarea populațiunei, precum și chestia școalelor. La desbatere au luat parte dnii Dr. D. Jakabffy, Dr. I. Horváth, Dr. N. Ionescu, Dr. P. Corneanu, Dr. Ioan Nedelcu, Dr. G. Dobrin și alții. Au fost momente de mare agitațiune.

Și mai vehementă a fost desbaterea în jurul propunerii vice-comitelui de a schimba ordinea zilei după rezolvarea chestiunilor de interes general și numai în caz excepțional cu învoirea congreagațiunii mai nainte.

Desbaterea a deschis-o cu un mare discurs dl Dr. A. Văleanu făcînd propunere de trecere la ordinea zilei susținut fiind de dnii Dr. Gheorghe Popovici și Dr. V. Branisce. Întru apărarea propunerii vice-comitelui, care s'a primit, a vorbit afară de vice-comite dl Dr. I. Haus și Dr. E. Jakabffy.

Desbatere mai mare a fost și la chestia trenului vicinal proiectat dela Reșița la Lugoj, reclamînd fruntașii Caransebeșului ca acest tren să treacă la Caransebeș, dar au rămas în minoritate.

Celelalte obiecte s'au măcinat în modul obișnuit.

Darul d-lui Vasile Stroescu pentru Școala de fete din Arad.

Darul neînchipuit de generos al marelui nostru mecenat dl Vasile Stroescu pentru zidirea școalei superioare de fete din Arad, ne mișcă încă și ne impresionează pe toți.

Azi la 5 d. a. s'a întrunit într-o ședință extraordinară comitetul Reuniunii Femeilor Române, luînd într'un adevărat elan la cunoștință neașteptatul noroc, care vine să dea ființă stăruințelor lor atât de laudabile. Ele au trimis din această ședință, la Davos, următoarea adresă:

Domnului

Vasile Stroescu

Davos-Platz.

Comitetul »Reuniunii Femeilor Române din Arad« întrunit astăzi în ședință extra ordinară, pentru a lua la cunoștință nobilul obol de o sută de mii de coroane, primite pentru fondul zidirii unui local de școală superioară de fete, — profund mișcat și emoționat de această măreață dovadă a iubirii de neam, ce o manifestați în grelele împrejurări în care ne găsim, cu atîta înaltă înțelepciune și cu o așa sublimă dragoste frățască, se face interpretul întregii românimi din Arad și împrejurimi, surprinse și ulmite de acest dar norocos, ce vine ca o minune dumnezeiască, să ne întemeieze un templu de cultură, așa de avid dorit și așteptat, — și vă roagă să binevoiți a primi expresia celei mai curate și nemărginite recunoștințe împreună cu călduroasele și afectuoasele lor mulțumiri.

Comitetul vă mulțumește de asemeni pentru omagiile ce le aduceți tuturor femeilor ce contribuă la opera aceasta, încredințându-vă că își va da toate ostenele a se face vrednic de interesul deosebit ce purtați pentru frumosul scop ce

urmărește și vă roagă în același timp să le acordați marea favoare de a boteza viitoarea școală de fete, — »Școala superioară de fete Vasile Stroescu«, pentruca numele acesta săpat pentru totdeauna în inimile noastre, să poată astfel rămîne de a pururi simbolul ocrotitor al templului acestuia de lumină a ficelor noastre, cari numai datorită gestului D-voastră neînchipuit de înțelept, vor fi de acum înainte salvate cu grije de premejdia culturii străine, care ne îndepărta de căminuri adevăratele soții și mame române. În adăstarea răspunsului Domniei Voastră, binevoiiți vă rugăm a primi, împreună cu distinsa noastră considerațiune încă odată recunoștința și viile noastre mulțumiri..

Letiția Oncu,
președintă.
Sofia Pap,
casieră.

Sofia Beleş,
v.-președintă
Sever Bocu,
secretar.

Membrele din comitet:

Marilina Bocu
Octavia Ciuhandu
Anna Demian
Lucreția Herbay
Adriana Ispravnic
Zina Moga

Iovana Nemeth
Aurelia Petran
Eugenia C. Pop
Elena Raicu
Iustina Șerban
Livia Vuia.

Comitetul a discutat apoi îndelungat asupra planului de zidire și mai ales asupra termenului de a începe zidirea, decizînd în unanimitate de a-l pune în executare încă în toamna anului curent.

Pentru toate lucrările pregătitoare, precum și pentru regularea chestiunilor de drept a școlii, comitetul a dat delegațiune dlui Dr. Nicolae Oncu, ca în numele său să facă pașii de lipsă.

Două circulare.

Avem înaintea noastră două circulare date din prilejul alegerilor din partea a doi prelați, cătră preoțimea și învățătorimea din diecezele lor. Uaul este al episcopului rom. catolic din Transilvania Majláth Gustav, altul al — P. S. Sale episcopului Aradului Ioan I. Papp.

Puse unul lângă altul, deosebirea între ele este flagrantă. În unul se îndrumă preoțimea și învățătorimea să uzeze mai cu »precauție« de drepturile lor cetățenești, în altul li-se cere dimpotrivă nu numai să uzeze, ci să se pună în frunte, să dea directivă și să conducă mișcarea electorală. În unul, prin citarea atîtor paragrafi, între cari vedem și pe acela care amenință cu perderea ajutorului de stat, se propagă spiritul circumspecțiunei, al șovăirii și al timidității, în altul pășirea energetică și conștientă a preoțimei și învățătorimei. În unul lipsesc orice directive și orientări, în celalalt sânt precizate luminos cărările pe cari trebuie să meargă în fruntea credincioșilor lor conducătorii firești ai poporului.

Iată de pildă ce zice episcopul Majláth:

»Frați preoți! Astfel de candidați să sprijiniți, cari făgăduesc pe cuvîntul lor de onoare:

- 1) apărarea averilor catolice;
- 2) apărarea școalelor confesionale;
- 3) votarea autonomiei catolice».

Cuvînt răspicat acesta și demn prin curajul și francheța lui.

Pilda merge de sus, dela episcop, o pildă conștie, hotărîtă și bărbătească întru apărarea adevăratelor interese ale bisericeii și neamului său.

În mijlocul atîtor terorizări, presiuni, corupții și ispiti, cu câte are de a se lupta preoțimea noastră, ce mult ar fi ridicat mora-

lul preoției și învățătorimeii noastre în astfel de limbaj ca cel al episcopului Mailath. În schimb însă iată ce li-se spune preoților noștri:

Copie. Nr. 92/1910. prez. Apropiindu-se alege- rile pentru parlament, îmi țin de o datorință a mea părintească a atrage atențiunea clerului și a învățătorimeii noastre asupra dispozițiilor din art. de lege XIV. din 1898. § (nedescifrabil) apoi din art. de lege XXVII. din 1908. § 22, mai de- parte din art. de lege XIII. din 1909 precum și asupra §§ lor 170—172 din 1899 cari legi pun în vedere pierderea ajutorului dela stat, a dota- țiunilor preoțești precum și urmărirea discipli- nară, ba chiar și criminală pentru agitațiune în contra statului, ori folosirea bisericii și a mijloa- celor bisericești pentru influințarea într-o parte ori alta a alegătorilor. Aștept dela tactul și înțelep- ciunea P. O. D-tale să aflii calea și mijloacele po- trivite pentru a aduce aceasta la cunoștința preo- țimeii și învățătorimeii noastre, indemnând pe preoți și învățători ca în exercitarea dreptului lor cetă- țănesc să fie precauți și să rămână în cadrele legii, care garantează fiecărui cetățean în măsură cuvenită libertatea de a da expresiune convinge- rilor sale, dar nici decum să nu treacă limitele admise de lege, căci prin aceasta preoții și în- vățătorii nu se primejdiesc numai pe sine, ci aduc știrbire și intereselor mai înalte ale biseri- cei noastre, ceea ce am experiat cu mâhnire la ultimele alegeri dietale din anul 1906.

Arad, la 6/19 Aprilie 1910.

Ioan I. Papp. m. p. episcop.

Scrisori din București.

Agitația turcilor. — Cultul amintirilor. — Un răspicit. — Streinomania.

București, 1 Mai.

Introducerea formelor constituționale de guver- nământ în Turcia a fost salutăată cu însuflețire nu numai de către poporul din Imperiu, ci și de su- pușii otomani din diferitele țări, cu deosebire de cel din România. Aniversarea diferitelor zile, în cari au avut loc evenimentele, cari au determinat introducerea constituției turcești, este sărbătorită de supușii otomani din țările străine cu acelaș entuziasm ca și în Turcia. La București de pildă aniversarea suirii pe tron a actualului sultan s'a făcut cu o pompă deosebită, reprezentantul de aici al Turciei fiind un infocat aderent al idelilor liberale. Nu tot așa s'au petrecut lucrurile la Ga- lați, unde consulul turcesc este partizan al ve- chiului regim și adept al principiilor reacționare. Aici nu s'au făcut nimica pentru sărbătorirea ma- rilor evenimente petrecute acum doi ani în Tur- cia. Din această cauză între membrii coloniei oto- mane din Galați și între consulul turc de aici a izbucnit un conflict, care amenință să la pro- porții mari. Populația otomană este indignată că în ziua urcării pe tron a sultanului Mehmet nici n'a ținut recepția care se obișnuște la orice consulat cu ocazia acestor fel de serbări. Ba, ce este mai mult, acest consul n'a asistat nici la serviciul religios oficiat la glamia din localitate.

Astfel stând lucrurile membrii coloniei otomane au hotărât să înainteze la Constantinopol un pro- test în contra reacționarului consul, cerând inde- părțarea lui din acest oficiu. Populația otomană din Galați, afară de câțiva negustori, pușini la număr, o formează lucrătorii săraci din port. Aceștia sânt cari protestează. Cel cu dare de mână fac cauză comună cu consulul. Este și aici o dovadă mai mult că acela cari știu să susțină cu țările o idee sânt tot cei mulți, tot cei me- niți de soartă la muncă grea și obositoare. Dar în câte părți nu vedem că numai poporul mun- citor știe să se însuflețească de ideile de liber- tate, numai el știe să se jertfească pentru ele.

La Târgoviște s'a înființat o societate, al cărei scop este de a îngriji și de a menține monu- mentele istorice din vechea capitală a țării și totdeauna de-a lăși la poporul român cultul a- mintirilor. Societatea aceasta s'a înființat în urma inițiativei luate de marele nostru nuvelist I. Al. Brătescu-Voinești care, dupăcum se știe, locuiește la târgoviște, unde practică avocatura. Din comi- tetul societății mai fac parte dd. C. Dimitriu, prefect de Dâmbovița, Gheorghe Cair, un alt cu- noscut scriitor, și Victor Baranga. În statute se prevăd următoarele însărcinări ce societatea și le ia: Să păstreze și să îngrijască monumentele is- torice din Târgoviște, ruinele căutate cu atâta căldură de Cârlova și Alexandrescu. Să caute a face o colecție de toate actele și documentele re- feritoare la istoria artel românești. Intrucât în a- cest județ există un frumos port național, socie- tatea va lupta în contra parăsirei acestui port. Societatea aceasta va înființa un muzeu etnogra- fic în care se va păstra o culegere din cele mai frumoase țesături naționale. Va căuta să răspân- dească gustul pentru tot ce este românesc. Du- păcum se știe mulți poeți ai noștri s'au inspirat de ruinele vechii cetăți a Târgoviștei, cântând în versuri frumoase mărirea lor de altăda'a. Câr- lova, Gr. M. Alexandrescu, I. Eliade - Rădulescu, I. Ghica și alții au scris pagini cari vor ră- mânea totdeauna în literatura noastră — despre aceste ruine. Societatea va căuta să adune toate actele și documentele privitoare la viața acestor scriitori precum și la operele lor, publicând în a- ceastă privință monografiile speciale.

În județul Dâmbovița, pe lângă ruinele dela Târgoviște mai sânt o mulțime de localități isto- rice, o mulțime de locuri unde s'au dat lupte sângeroase între voievozii români și turci. Aceste locuri trebuiesc cunoscute de popor. Se vor scrie deci monografiile tuturor comunelor cunoscute ca locuri, lângă cari s'au dat asemenea lupte. Dupăcum vedem scopul acestei societăți este cât se poate de frumos. Ar fi bine să se formeze astfel de societăți în toate județele, cari se în- grijască de păstrarea măturilor istorice și de comorile artistice ale poporului.

Aici însă domnește un mare păcat. Se lasă to- tul în grija statului. Pe cale particulară e greu să se facă ceva. Credem însă că pilda celor dela Târgoviște va găsi și alți imitatori.

Se știe că preotul Constantin Vasilescu din comuna Surani, județul Prahova, într'un esces de pravoslavnică credință a ridicat o seamă de acu- zări grave în contra I. P. Sale mitropolitului pri- mat al României. Preotul Vasilescu cerea darea în judecată a mitropolitului, spunând că el nu mai poate sluji supt un astfel de șef. La timpul său acuzațiunile pravoslavnicului părinte au pro- dus un enorm scandal, care amenință să la pro- porții îngrijitoare. S'a adevărit însă că totul era o manoperă a propagandiștilor catolici, cari vo- lau să discrediteze pe preoți și să știrbească astfel vaza și autoritatea bisericii.

Ce a urmat se cunoaște: agitația întregii po- pulațiuni din țară în contra propagandei catoli- cilor și fuga falimosului călugăr Baud. Preotul Vasilescu la rindul său a fost tras în judecată pentru faptele incorecte de cari s'a făcut vinovat. Consistorul bisericesc în ședința de Miercuri esa- minând probele aduse în contra năbădăosului preot, care în parochia lui își făcea de cap și spre a teroriza autoritățile bisericești începu cam- pania în contra mitropolitului, a conchis vino- văția lui. Drept aceea preotul Vasilescu a fost caterisit. I-s'a dat însă drept de apel la sf. Sinod. Astfel s'a încheiat această penibilă afacere, peni- bilă pentru întreaga noastră biserică. Să nădăjduim că pe viitor asemenea lucruri nu se vor mai în- tâmpla.

Societatea pentru protecția animalelor, socie- tate condusă de dame din înalta societate bucu- reșteană, a dat la Ateneu un festival artistic pen- tru mărirea fondurilor acestei societăți. Programul

întreg al acestui festival a fost alcătuit astfel, în cât nimic, dar absolut nimic n'a fost cântat sau declamat în românește. Pentru ca serbarea să fie mai nostimă a fost adusă o englezoalcă, Evelin Heepe să reciteze diferite bucăți străine. Frumos. Foarte frumos. De aceea s'a vărsat sânge pentru apărarea limbii românești!

Coresp.

Demonstrațiile împotriva gu- vernului României.

București, 15 Mai n.

Demonstrațiile ce-au urmat după întru- nirile de Miercuri ale partidului conserva- tor și junimist, demonstrații cari nu s'au mărginit la huiduirea politicianilor în viață, a celor cari fac politică militantă, ci au de- generat în demonstrații brutale la adresa văduvei marelui bărbat de stat al Româ- niei, Ion Brătianu și în aruncături cu pietri în statuia acestui român mare, — au pro- vocat o adâncă indignare și desaprobarie în toate păturile societății din București. În- ante de toate Regele a grăbit să-și exprime simpatiile pentru văduva fostului său sfet- nic devotat, adresându-i o călduroasă tele- gramă.

O urmare a demonstrațiilor de Miercuri e și ordonanța prefectului de poliție din București, prin care se interzic manifes- tațiile de stradă.

Telegrama Regelui.

Regele Carol, aflând despre demonstrațiile de Miercuri seara, a adresat doamnei Pia Brătianu următoarea telegramă:

»Cu vie părere de rău am aflat că s'a huiduit văduva marelui și neuitatului bărbat de stat Ion Brătianu.

Sper că d-voastră n'ați fost prea speriată prin acest fapt nehibzuit și că spaima trecătoare nu va avea urmări neplăcute asupra scumpei voastre sănătăți.

La această telegramă, doamna Pia Brătianu a răspuns următoarele:

»Adânc mișcată mulțumesc Majestății Voastre din inimă pentru cuvintele Sale binevoitoare, care de rândul acesta ca și în toate împrejurările grele au fost pentru mine o mare mângâiere.

Oprirea manifestațiilor de stradă.

Di Emil Petrescu, prefectul poliției Capitalei, a dat următoarea ordonanță:

»Văzând că în seara de 28 Aprilie a. curent în urma ațitărilor din întrunirile publice, mai mulți din aceia cari participaseră la întrunirea din sala Dacia, între cari unii certați cu justiția, s'au de- dat la acte prin cari au turburat ordinea publică, maltratând agenții polițienești, spărgând geamu- rile la locuințele persoanelor oficiale și amenin- țând cu distrugerea monumentele publice.

Considerând că asemenea fapte turbură liniș- tea publică și aduc vătămare averii cetățenilor și că datoria autorităților publice și în special a poliției este de a împedeca repetarea unor ase- menea regretabile fapte și a asigura prin mijloa- cele ce legile pun la dispoziție, liniștea și averea cetățenilor, în vederea acestora și a art. 47, 90, 185 și 385 paragraful 9 din c. p. facem cunos- cut publicului că am luat următoarele măsuri și

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

invităm pe toți cetățenii pentru a da concursul spre aducerea lor la îndeplinire.

În viitor manifestațiile pe stradă nu vor mai fi permise și ordonăm:

1. Orice atrupamente, staționare în masă, manifestațiuni în cete sânt interzise pe stradele, trotuarele și piețele capitalei.

2. În fața sau la intrarea localurilor în care se țin întruniri publice, circulația va fi pururea lăsată liberă și orice împedire s'ar aduce fie prin staționare, fie altfel, va fi imediat reprimată.

3. Agenții forței publice vor lua imediat măsurile de rigoare prescrise de lege în contra acelor cari n'ar respecta prescripțiunile de mai sus, cari ar refuza de a circula, sau cari nu s'ar supune injocțiunilor de a păstra buna regulă.

Scrisoare din Viena.

Alegerile din Viena. — 3/16 Maiu în Viena. — Escursii. — În codrul Vienel.

14 Maiu 1910.

Cu o plăcere nespuse am urmărit mișcările dela alegerile ultime din Viena: de-o parte pășia partidul creștin-social conștient de pașii ca și de chemarea sa, de alta liberalii în frunte cu presa jidovească și apucături corupte. Și nu m'am gândit niciodată la rezultatul luptei, ci desfășurarea ei ar fi agitat pe orice privitor uimit de liniștea unora și surprins de săriturile celorlalți, îndrăznețe, de multe ori peste fire. Nici un mijloc, nici o cale n'a rămas neispită și peste câmpul larg domnia acea atmosferă grea, ce denotă o încordare uriașă. Au fost momente, când unii și-au pierdut liniștea, iar alții cumpătul. Creștin-socialii s'au desbinat, un mandat în districtul al optălea era aproape pierdut, atacurile liberalilor mai impunătoare, mai dese și mai sigure. Când a ajuns la balotaj, «Neue Freie Presse», într'un articol lung și lat arată netemeinicia partidului creștin-social, o complectă neorientare referitoare la aspirațiunile popoarelor din imperiul Austriei, etc... Acest moment de fericire, ce i-a transpus pe liberali în «neant», pe urmașii lui Lueger i-a chemat la realitate aducându-le aminte de cuvintele testamentarului: «Bleibt mir immer zusammen!» Astfel partidul creștin-social a învins cu o majoritate cum nu se poate mai covârșitoare.

În urma furtunei, nu atât de agitată în afară cât de puternică în sine, dacă arunci acum o privire peste pacea impietrită, te cuprinde acel sentiment plin de așteptare, ce-l ai în fața răsăritului de soare. Ce o să aducă clipa ce vine? Ca unii, ce susținem cu drag interesele Austriei, ne va interesa soarta acestui partid cât și aplecările conducătorului lui. Căci în programul lor sânt considerate năzuințele singuraticelor națiuni, rămâne numai stabilirea raportului.

Ziua de 3/16 Mai vor serba-o și românii din Viena. E proiectată o excursiune la Kahlenberg, se vor ține orațiuni supt cerul liber amintind însemnătatea zilei, iar de va ploua, se va ține o ședință literară în localul societății «România Jună».

Zile ca acestea sânt înălțătoare și duioase pentru Românii depărtați de țară. Și — poate e mai bine așa. În astfel de clipe orice patimă și îngustime de suflet dispăre, ești «omul» nobil, ideal și cunoști numai sărbătoarea ca atare, curată și sfântă, cum trebuie să fie această zi pentru fiecare român. Și în natura liberă par'că simțezi mai bine libertatea.

Prima datorie ce ți-o impune sosirea primăverii, sânt excursiile afară de oraș. Acei, ce n'au

locuit în orașe mari, nu vor înțelege niciodată patima, cu care sorbi primele raze depărtate de zidurile amorțite și greoaie, patima cu care zboară privirea peste câmpia verde...

Un cer senin, în zare dealuri cu păduri, iar departe, departe, Dunărea curge cu apa-i de plumb, tremurătoare, despărțind două lumi: Una de ceață, întunecată cu strigăte și glasuri înădușite, cealaltă — cine poate spune? Iată, cei din tîi pași răsunară adânc în pădure și am fost atât de impresionați, când după un an de viață închisă ne-a suris verdele, cuprinzându-ne cu întinsul lui senin. De pe colina dela marginea pădurii cu sfială ne întoarcem privirea spre oraș. Ogeaguri înalte, negre, întunecate, din cari isvoresc fără întrerupere nouri grei de ceață și fum, turnuri tuguite și clădiri fără număr se întind cât cuprinzi cu ochii Atmosfera aceasta par'că e menită să înădușe strigătul miilor ce-și aștern granitul nimăruia spre — «odihnă». Te mișcă adânc gândind la ruina de viață, la setea tremurătoare a unora și răbdarea fără margini a celorlalți.

Dar înal te. Pădurea cu portalurile înalte, gălile de sărbătoare, ni se pare atât de solemnă, că nu rostim nici un cuvânt. Numai foșnetul pașilor grăbiți ne deșteaptă din vis. Sântem la poala vestitului Kahlenberg. Cărări șerpuitoare ne arată calea spre creștetul, care a purtat odată atâtea armături strălucite. În toate părțile brazi înalți, pe unele locuri mestecenii cu coaja albă. De pe creștetul pleșuv se vede Viena ca un haos de mil și mil de celule, nelămurite, pierdute în ceață. De aici, din singurătatea pădurii, s'a ridicat în 1683 semnul mântuirii, vestind vienezilor, ce-și petreceau nopțile scâlțați în lacrimi, că drumul «semilunei» e făcut.

Și astăzi par'că mai păstrează locul acesta din măreția plină de mister de odinioară. Dar azi e tăcut, e liniștit, doar rar tresare la risul nevinovat al unei părechi fericite, ce-și uită viața în fuga neadormitelor clipe.

Cum ne simțim noi în locul de glorie al Germanilor? Ca în fața unui altar sfânt, căci ne aducem aminte de vatra noastră. Și aici, supt bolta înaltă și verde, supt bolta strălucă, a răsunit poate pentru prima dată «Trăiască Regele».

Ne întoarcem obosiți. Soarele apuse de mult și de după deal aruncând razele-l blânde pintre cetini ne primește luna. Stâncile din față par vechi castele, părăsite pline de mister, iar cântarea apei e glasul trubadurilor. Valurile se duc murmurând și în urma lor lasă un pustiu larg în cuprinsul văii, dar nu ne pare rău de nimica. Stânca din față ne aruncă razele lunii și ni se pare că în castelul înalt s'au aprins miile de lumini. Pe treptele pripurii așteptăm din clipă în clipă să vedem coborându-se bătrânul cu plelele cărunte purtându-și arfa și cu minon de mână, dar mai mult ne depărțăm, mai mult se stânge lumina, pădurea rămâne în urmă — adoarme lin — abia i se aude suflarea. N. I. R.

Campania electorală.

D. Goldiș la Pauliș și Sobotel.

Șirul frumoaselor adunări electorale din cercul Radnel, s'a sporit ieri cu două adunări de proporții tot atât de strălucite ca și cele de până acuma. D. Vasile Goldiș, cu zelul d-sale admirabil, a stărnit ieri, Duminecă, pentru însuflețirea alegătorilor români în două sate fruntașe: la Pauliș și la Sobotel. D-sa a sosit la Pauliș dimineața la orele 9, întovărășit de d. Ion Moldovan, prim contabilul «Victoriei» și de mai mulți intelectuali din Arad. În drum spre Pauliș, bravii

flăcăi din Miniș i-au prilejit, supt conducerea învățătorului localnic, d. Fridrich, o caldă sărbătorire, leșindu-i în cale cu cântări și urale de ovații. A fost o prevestire a frumosului succes ce a urmat.

La Pauliș a fost așteptat de d-nii: Zamfir Conopan, preot în localitate, care i-a adresat câteva cuvinte de bun sosie, C. Popescu, preot (Pauliș) S. Tămășdan, preot (Pecica), Ioan Mladin, comerciant (Pauliș); Gh. Stolan învățător (Pauliș) și Efre Medesan, învățător (Pecica). D. Goldiș însoțit de toți aceștia, s'a dus numai decât la biserică, unde a ascultat liturghia. În cursul liturghiei a sosit spre viaa satisfacție a tuturor și părintele protopop P. Givulescu din Radna.

Adunarea a avut loc în fața bisericii, la orele 11. Ea s'a început în cântecele de vitejie ale bravilor minișeni, cari au ținut să sporească însuflețirea, venind și aici în frunte cu d. învățător Fridrich.

Di Goldiș a vorbit vreme de peste un ceas răpindu-și ascultătorii cu verva d-sale minunată. S'a remarcat absența alegătorilor mai vristnici, despre cari se spune c'ar fi fost cumpărați și momiți de agenții lui Tagányi. Di Goldiș i-a înfierat după cuviință și a rugat pe cei prezenți să-i desmeticească. Paulișul și-a făcut datoria și în trecut și sperăm că și la alegerile de acuma și-o va face. Pe când vorbea di Goldiș au mai sosit la adunare dd. avocați Dr. A. Marta și Dr. C. Missits din Lipova și d. D. Roman din Radna.

După adunare d. Goldiș a vizitat pe fruntașii localnici, mergând și la casele alegătorilor șvabi Josef Bader, Matias Heuberger și Karl Bistrizki. Alegătorii șvabi, sânt frumoase presemne, că vor vota cu steagul românesc, rușinând pe ceice ar îndrăzni să-l tradeze.

Di Goldiș, dimpreună cu suita d-sale, a fost găzduit apoi cu multă căldură în casa ospitalieră a dlui Ion Mladin.

După masă, cu motorul de 3, d-sa a plecat, însoțit de toți fruntașii din Pauliș și între uralele alegătorilor cari veniseră la gară, la Sobotel. La Miniş un sat întreg de flăcăi și fete, gătiți de sărbătoare și cu ramuri verzi în mâni, a împremuit vesel și cu o însuflețire care te mișca până la admirație, pe di Goldiș. A cântat iarăși corul, iar dragălașa fetiță, Rujița Bătrînă, a recitat o poezie ocazională. Corul s'a urcat în vagonul nostru și dirijat de părintele Vățian din Ghioroc și de învățătorul Fridrich, ne-a legănat neîncetat în cântări până la Sobotel.

Aici o mulțime de peste 2000 de oameni. Sătul întreg în haine de sărbătoare, gălil de nuntă, căci adunarea a oprit în loc alaiul unei mari nunți românești. În mijlocul mulțimii un buchet frumos de dame și mai mulți intelectuali din Arad, în frunte cu d. Dr. Ștefan C. Pop. Am remarcat pe d-nele Goldiș și Mihulin și pe d-șra Florica Bonciu, apoi pe dd. Manoilă Fabritius, Paul și Valer Fentelean, preot în Covăsinț; Iuliu Herbay, directorul «Transilvaniei» din Arad, T. Moșiu, preot în Cuvin; Stoenscu, candidat de avocat; Filip, cand. de preoție, Pășcuș, teolog, Stoicu, episcopul bisericii gr.-or. din Arad; Cristea și Colțău, învățători, Iustin Olar și mulți alții.

Au vorbit în șir dd. Paul Fentelean, Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop, părintele protopop Givu-

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti**

se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din: **2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.**

Tot aceeași cu toaleta în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeții separate, în oricare parte a Ardealului în provincă la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă!

lescu și părintele asesor M. Fabritius. Adunarea a fost dintre cele mai izbutite și a fost stăpânită până la sfârșit de o însuflețire viforoasă. *Sobotelenii* sânt la înălțimea datoriei lor și precum și în trecut, așa și acum, ei vor vota până la unul cu steagul înălțat spre apărarea neamului românesc.

Reținem un moment caracteristic: Când d. Ștefan Pop vorbea despre dezertori, fără să amintească însă nume, poporul a izbucnit în strigăte: — Piară Mangra!

Ne vine în minte o altă nuntă românească. Era acum vre-o 10 până'n 15 ani, în munții apuseni, la nunta Dui *Borzea*. Nunii erau părintele *Mangra* și părintele *Vasile Lucaciu*. Văile munților apuseni răsunau atunci de zingățul armelor jandarmărești, căci stăpânirea pe vremea aceea îl credea om primejdios pe agitatorul *Mangra*.

O, jerum, jerum, que permutatio — domnule Mangra!

După adunare dl Goldiș dimpreună cu suita dsale a asistat la nuntă, fiind încunjurat cu multă căldură și iubire de către alegătorii d-sale. — Infrângerea lui Tagányi e sigură.

Ziua alegerilor.

Până acum s'au fixat termenele de alegere în următoarele cercuri (înșlram numai cele cari ne interesează):

1. *Iunie*: comitatele: Cenad, Solnoc-Dobâca și Torontal; orașele: Arad, Becicherecul-mare, Bistrița, Cluj, Oradea-Mare, Gherla, Sic, Vârșeș.

2. *Iunie*: comitatele Bihor, Hunedoara și Sătmăreș; orașele: Brașov și Timișoara.

Din cercul electoral Șiria.

Duminecă în 15 Maiu și a început turneul în cercul său d-nul Dr. St. C. Pop, prezintăndu-se în frunțașă comună Covășinș.

La gara motorului a fost așteptat de mulțime imensă, și după ce a fost prin câteva cuvinte bine simțite salutat de către părintele și inimosul naționalist *Ioan Cure*, candidatul cercului, împreună cu poporul, s'a dus în biserică, unde a ascultat sfânta liturghie.

Adunarea s'a început la orele 11 și a ținut mai bine de un ceas, deși o ploaie torențială s'a deslănțuit peste mulțimea imensă, îmbrăcși în haine de sărbătoare. D. Dr. Ștefan C. Pop și-a desfășurat programul, promițând, că stă neclintit pe baza programului partidului național și că va lupta împreună cu tovarășii săi pentru eluștarea drepturilor răpitate ale nașunii române.

Vorbirea candidatului a fost ascultată cu mare atenșune și adeseori intreruptă de aplauze și aprobări.

Părintele *Ioan Cure*, a mulțumit d-lui candidat pentru că a primit din nou candidatura și îl așlgură de sprijinul tuturor alegătorilor.

De-aici a plecat d. Dr. Ștefan C. Pop, însoșit de părintele *Ioan Cure* și alți frunțași distinși, la adunarea poporală și la vorbirea de program a d-lui *Vasile Goldiș*.

Notăm că d. T. *Mof*, nestorul preoșilor l-a însoșit pe d-nul Dr. Ștefan C. Pop până la Covășinș și de acolo la *Sobotel*, pretutindenea însufleșind pe bravii noștri țărani să țină cu însufleșire pe lângă iubșii lor candidași.

Din Maramureș.

Un prieten din Maramureș ne comunică următoarea listă a candidașilor în acest comitat românesc:

Sighet. Partidul guvernamental a candidat pe scriștorul *Mikszáth Kálmán*. Fostul deputat Dr. *Kökényesdy Mihály* (român moderat), membru al partidului *kossuthist*, nu mai candidează. *Alegătorii sânt în majoritate români*.

Sugatag. Candidatul guvernului e Dr. *Petru Mihalyi* junior, căpștan de granișă în *Vișeu*, fiul lui *Petru Mihaly* (fost deputat) și nepotul mitropolitului din *Blaș*. Contracandidat n'are, *Alegătorii sânt în majoritate români*.

Vișeu. Partidul guvernamental a candidat pe K. *Ionăș Odôn*, profesor la tehnica din *Budapeșta* și proprietar în *Petrova* (Maramureș). *Kossuthștii* îl candidează pe fostul lor deputat *Ioșif Pop de Șomcuta-mare*, avocat în *Sighetul-Marmașiei* (Pop de origina român). *Candidatul partidului nașional român e Dr. Gavril Juga*.

Ôkôrmezô (cerc rutean). Candidat guvernamental e Dr. *Pál Alfred*.

Técsô (alegători români în minoritate). Candidași sânt: *Pekar Gyula* (guv.), *Novák Daniel* (*kossuthist*).

Húszl (rutean).

»E desul de trist, ne scrie acest prieten, că pentru două cercuri cu majoritate românească covășitoare nu se gășesc candidași nașionalștii.

Campania electorală a șvabilor.

Politicianii nașionalștii ai șvabilor din *Ungaria* de sud au început o luptă îndârșită în toate cercurile electorale, unde au șanse de isbândă.

Eri în 16 Mai și-a desfășurat steagul la *Lipova* redactorul *Victor Orendi-Hommenau*, rostind un discurs în fașa unui mare număr de alegători, care s'a impus atât ca fond cât și ca formă.

Oratorul cu verva-l neobișnuită la nemșii, a cercit alegătorii. D. *Orendi* e un bărbat cu concepșii largi, care poate face mari servicii neamului său.

Candidatul *Orendi* va cerceta în societatea mai multor frunțași aproape toate satele românești în săptămâna aceasta. Așteptăm dela alegătorii români să i primească cu dragoste și să și dea votul pentru dânsul.

Din cercul *Sovrin* se anunșă că isbânda nașionalistului german Dr. *Kremmling* e sigură. Dânsul e primit cu mare însufleșire în toate comunele șvăbești.

Din cercul *Vârșeș* primim șștirea, că sârbiil radicali din acel cerc au disconsiderat pactul încheșat cu partidul lui *Justh* și s'au alăturat la partidul nașional german. Astfel reușita candidatului nașionalist *Heegu Reinhold* e sigură.

Sperăm că acest partid abia înfișșinat se va putea făli nu peste mult timp cu succese neașteptate.

Ciacova — fără candidat nașional.

Ni-se scrie din *Folea*:

Mulșămită conducătorilor noștri, am rămas fără candidat nașional. Bagșeamă că toată inteligenșta noastră se reduce la d. *Breban*, fostul candidat în trecut, care de altcum în timpul din urmă și a schimbat chepenegul. D sa face politica țiganului cu caii în țarg! Destul de trist că s'a lășsat poporul păpușă de jucărie în mânilor străinilor.

După veștile cari circulă prin cerc, se zice că am avea 4 candidași, măcar că numai trei sânt declarași și adevăți: fostul deputat Dr. *Dobroslav Péter* un bulgar din *Vinga* și doi cu program guvernamental: unul *Manșpy Gyula*, celalalt Dr. *Déssi Géva* avocat din *Budapeșta*. În ajutorul lui *Dobroslav* a venit și *Măria Sa* d. *Justh* și a vorbit șvabilor din *Liebling*, cari însă de dragul argintului și-ar da votul și la un...! A mai vorbit și în *Vojtek*, *Delta* și *Ciacova*.

Celalalt candidat guvernamental și-a început turneul și după șeme se va fi sprijinit și din partea românilor! La noi însă a pășit-o! Fiind în comuna noastră *Folea* și ruga la Paști și-a propus d-sa a doua zi să și țină vorbirea. N'a trebuit să și obosească plămânile. Nici un singur om nu l-a așteptat!

Ne aflând pe nimeni în piașă dinaintea sfintei biserici, s'a dus la preotul gr. ort. D. *Șandru* ca să l facă vizită — dar pe șeme s'a sculat cu piciorul stâng din pat căci n'a avut noroc — fiind

preotul la vecernie, s'a dus apoi la cel gr. cat., dar nici aici nu a întâlnit pe nimeni, căci acesta era dus la o sfinșire de casă! — Văzând că nu poate da față cu nimeni a trimis pe fibrăul, notarul și primarul, un șvab renegat, să vadă nu cumva va fi cineva pe la birturi, ca să nu se ducă cu rușine din comună, dar afară de câșiva copii n'a aflat pe nimeni.

A trebuit apoi cu rușine să se ducă cum a venit!

Secretar de stat bătut cu pietri.

Secretarul de stat *Kazy* își continuă turneul între alegătorii cercului *Sátoraljaújhely* în mijlocul huiduielilor și a strigătelor de resenz a populașiei, care dupăcum ne anunșă o telegramă au început să ioe o expresie nu tocmai plăcută secretarului și suitei care-l însoștea. Astfel ieri, când secretarul s'a prezentat în comuna *Ciarugo*, alegătorii înarmași cu coase și topoare au încercat să-l oprească să intre în sat. Copii și femeile l-au primit pe secretar și suita sa cu o ploaie de pietri și huiduieli, dar tot resentimentul poporului a fost zadarnic căci d. *Kazy* voia cu orice preș să și țină vorbirea. Atunci un țaran a ridicat coasa deasupra capului și s'a apropiat amenișșător de secretar. Jandarmii cari veniseră pregătiți pentru o astfel de manifestașie au ferecat întreg satul în lanșuri și dș secretar totuși a putut să și desvolte programul, făcând pe alegători să-l asculte cu forșă.

Din cercuri românești.

Huedin. Impotriva fostului deputat *Tutsek Sándor* (*justhist*), va candida preotul reformat *Irsay Jozsef* (*kossuthist*).

Coșocna. Partidul *justhist* îl candidează pe avocatul din *Budapeșta* Dr. *Perl Alfréd*. Mai candidează *Gaal Gyula* (*kossuthist*) și *Zeyk Sándor* (guv.)

Situașia politică.

Arad, 16 Maiu.

Despre înștelegerea dintre guvern și nașionalitași.

Un corespondent al ziarului »*Pester Lloyd*« chestionând pe ministrul președinte asupra pactului cu nașionalitașii d. *Khuen* în cadrul altor răspunsuri a făcut și următoarea declarașie:

»La întrebarea referitoare la nașionalitași pot să și răspund că între guvern și capii partidului nașional au avut de fapt consfăștuiri referitoare la alegeri. Am avut de gând să conduc alegerile cât se poate într'un curs normal încunjurând cât e posibil neînștelegerile minoritași și în caz posibil să ajung o majoritate în scopul ca minoritatea și majoritatea să rămână mulșumită cu soarta lor din cercuri. Dar aceste consfăștuiri n'au ajuns la nici un rezultat, astfel despre un pact între guvern și nașionalitași nu poate fi vorba. Având în vedere că, cabinetul coalișionist a ajuns cu partidul nașionalitașilor la înștelegeri serioase, situașia de acum ar însemna un regres față de trecut. Dar avem să invidiem tot atât de pușin acest avantaj al cabinetului coalișionist, pe cât sântem de geloși de cochetăria lui *Justh* cu nașionalitașii.

Contele *Khuen* despre reforma electorală.

Sâmbătă seara, cu prilejul unui banchet ce s'a dat în cinștea secretarului general dela interne, *Jakabffy*, candidatul guvernamental din cartierul al optălea *budapeștan*, contele *Khuen-Héderváry*, a făcut iarăș, în marginile unui toast, declarașii despre re-

forma electorală. Declarațiile aceste sânt tot atât de nelămurite, de dodonice și lipsite de curaj, ca și cele ce le făcuse Sâmbăta trecută cu o asemenea împrejurare. Primul ministru face impresia unui om pus supt te-roare, căruia nu i-se dă voie a se rosti asupra unei chestiuni de o importanță atât de mare cum e reforma electorală. Lipsa de curaj a primului ministru e cu atâta mai de compătimit, cu cât un alt șef al partidului guvernamental — care are de altfel toate aparențele unui șef adevărat — poartă un război desnădăjduit împotriva tuturor aderenților votului universal și cu cât energia impetuoasă a acestui om pare că va supune în cele din urmă orice intenții cin-stite ale primului ministru, — decumva acesta le-a avut aievea. Iată aceste declarații ale primului ministru:

— Dacă voim să propagăm, una dintre problemele cele mai cardinale, pe care trebuie s-o rezolvim, e reforma electorală. Și pe cât de fundamentală și importantă cred că este problema asta, pe atât de mare mi-e și dorința, ca ea să fie rezolvită pe baza celor mai liberale principii. Vor avea, cu problema a-esta, multă bătaie de cap cei ce sânt răspunzători de soarta țării, pentru că efectul reformei va fi hotărâtor pentru vreme îndelungată.

— Declar și azi, precum am declarat și altădată, că reforma va trebui alcătuită, în conglă-suire cu ideea libertății pe baze foarte întinse. Sînt că numai așa vom putea menține echilibrul forțelor națiunii față cu forța națiunilor ce ne împrejmuesc, dacă, ce privește îndrumarea destinelor țării, vom da cuvânt hotărâtor unui număr cât mai mare de membri ai țării. Și în privința asta nu cunosc altă limită, decât cerința menținerii intacte a caracterului național al țării, pe care l-am apărât și până acuma în scurgerea restriștelor de veacuri. Dacă vom avea garația caracterului național al țării, vom putea lărgi dreptul de vot până acolo, până unde și-l imaginează cei ce luptă pentru cea mai extinsă lărgire a lui. Am mai declarat de repețite ori, că nu mi-ar plăcea să fac reforma atârnată de atribute speciale; nu, pentru că chestiunea reclamă încă multă cumpănire, și-o studiere temeinică din toate punctele de vedere. Făcând reforma atârnată de atribute, cari s'ar primejdi numai.

— Că dintre atribute pentru care ne am putea eventual hotărî, amintesc numai atributul egal. Am avut curajul (!) și cu altă împrejurare să declar că da, dreptul electoral va fi egal întru cât va exclude absolut principiul pluralismului, care cred, ar fi drept o falsificare a dreptului electoral. Punctul meu de vedere o însă totuși negativ. Foarte mulți mănecă din lozinci răspândite și în Europa, mulți se îndoiesc de natura salutară a acestei reforme și larăși mulți vor o reformă, care în realitate nu e decât o reformă aparentă și nu constituie esența adevărată a validității dreptului de vot. Pot să declar că dacă guvernul ar fi în situația să poată prezenta un proiect camerii, de bunăseamă nu i-ar trece prin minte a adăuga reformei un atribut cum e atributul «secret». Părerea mea e că noi czi nu ne putem preciza atitudinea în privința asta. Ba, dimpotrivă chiar: dacă ne-am preciza-o, numai contra acestui atribut ne-am putea o preciza.

A mai declarat că e prietenul principiilor liberale, dela cari așteaptă prosperarea națională a țării.

Contele Andrassy.

Fostul ministru de interne contele Andrassy își va ține cuvântarea de program, în 23 Maiu, la Nagymihály. În cercurile politice ungurești se

așteaptă cu mult interes declarațiile fostului șef al partidului răposat al constituționaliilor.

Un glas din străinătate.

În revista «Norddeutsche Allgemeine Zeitung» a apărut un articol inspirat de guvernul ungar. Articolul se ocupă cu sosirea împăratului la Budapesta și spune, că prezența împăratului în palatul din Buda, va liniști probabili elementele obstrucționiste.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 16 Maiu n. 1910.

3/15 Maiu.

Au trecut 62 de ani dela marea adunare națională de pe Câmpul Libertății, dela cea dintâi adunare națională românească. Din generația celor cari au luat parte la acea adunare măreață puțini de tot mai viețuesc, cari ar putea să vestiască celor de azi însușirea ce înstăpânise în acele timpuri sufletele românești.

Și par'că au reînviat, deodată cu ziua de 3/15 Mai, și agitațiile veacului trecut. Cași înainte cu 62 de ani, pretutindeni în lumea românească e agitație și mișcare; pretutindeni se în întruniri și cuvântări către popor; pretutindeni se fac apeluri pentru strângerea rândurilor în lupta grea ce ne așteaptă.

Ziua de 3/15 Maiu ne găsește în tolu campaniei electorale și — cași întotdeauna în acești 62 de ani ce s'au perindat, — ne găsește avizați larăși numai la puterile noastre proprii. Pe noi în lupta electorală nu ne sprijinește nimeni, cum nici înainte cu 62 de ani nu ni-a sprijinit nimeni. Dragostea de neam și de țară ni-a fost atunci cum ni e și acum cel mai puternic razim. Ea ne-a dat tăria să aducem nenumărate jertfe, pentru ca roadele lor să le culeagă alții.

De câteori coborâm însă scara trecutului care duce la ziua frumoasă de 3/15 Maiu 1848, revenim întotdeauna par'că întineriți și cu puteri îndoite. Dragostea de neam care a încălzit atunci miile de români adunați pe Câmpul Libertății a fost atât de curată și fierbinte, încât căldura ei și astăzi, după 62 de ani, resimțim în înviorându-ne.

Să ne aducem aminte de cel ce au călăuzit miile de români în vremile agitate ale veacului trecut și să rămânem credincioși tradițiilor acelor zile luminoase, apărând cu tărie adevărurilor cuprinse în evanghelia națională rostită pe Câmpul Libertății.

Nu mai așa vom putea sărbători ziua de 3/15 Mai, demn și românește.

— Litiu turburată. Eri, Duminecă au ieșit parochienii noștri din Arad cu litiu la sfințirea holdelor. Era o impozantă litiu: înainte tinerimea de ambele sexe cu praporii, apoi școlarii, și seminariști și preoțimea urmată de mult popor.

Pe unde trecea acest pios cortej lumea creștinească fără osebire de confesiune privea cu respect și cu semnul crucei. Bisericile de alte confesiuni dădeau onorurile, sunetul clopotelor la trecerea litiu, iar litiu se oprea, se rostea câte o evanghelie ori ectenii. Lumea întreagă era în aceea zi în atmosfera de sărbătoare bisericască, căci

episcopii catolici Chernoch și Nemet chiar erau în Arad, la împărțirea tainei mirului. Cu un cuvânt o zi de procesiuni și festivități bisericesti. Un nenorocit incident însă a prefăcut în întristare bucuria poporului nostru.

Afară de oraș, anume chiar înaintea cazarmei husarilor de honvezime, o trăsură venise dindărătul litiu, pe marginea șoselei și contrar ordinului polițial a mănât în fuga cailor. Două fete care se țineau de mână observase că li vine în spate trăsura, înainte de a se putea feri însă ajunseră supt copitele cailor și supt roțile trăsuri. Stăpânul trăsuri, un jidan cu cocoanele sale, repede au dispărut și sau refugiat în cazarma honvezilor, printre popor, înainte de a-i ajunge furia poporului, care se aruncă apoi asupra vizitiului care dăduse biciu la cai ca să scape. Învățătorii noștri apărau cu trupul lor pe vizitiul mai mult mort decât viu, când deodată apar 6 husari cu sergentul în frunte ca să scape pe vizitiu. Poporul văzând husarii cu săbiile scoase era în credința că-l atacă pe el și se încera cu husarii. În încărarea aceasta apare un oțier de husari care ordonă retragerea husarilor în casarmă, urmași de poporul înverșunat închid poarta de grabă, iar maiorul comandant dă semnalul de alarmă în casarmă. În lăuntru se armau soldați iar în afară poporul vocifera și nu se mișca din loc. Era de prevăzut o catastrofă, părintele protosincel Ciorogariu cunoscând situația, în ornate și cu crucea în mână se dusă la porțile casarmei de unde chemă pe popor la ordine și la continuarea exercițiului religios. Așa s'a continuat litiu într'o agitație nedescrptibilă a poporului. Astăzi s'a prezentat maiorul comandant al diviziei de husari la P. S. Sa și la protosincelul Ciorogariu de a dat explicație bunei credinți a husarilor, cari au intervenit întru sprijinirea poliției, care nu era capabilă de a apăra pe vizitiu și n'a avut intenția de a ataca poporul. De altfel cercetarea militară se va face. Noi așa știm că varda are să dea onoruri procesiunilor, iar nu să facă serviciu polițial.

Fetele ale unui țaran sărac care tocmai ducea baldahinul când s'a întâmplat nenorocirea, leșinate au fost duse la spital unde au fost luate supt tratamente medicale. Una dintre copile, cea mai mare, cam de 15 ani, a ajuns numai supt copilele cailor și îi sânt zdrobite mâinile, și picioarele de copitele cailor; cea mai mică însă a ajuns și supt roțile trăsuri care i-au frânt o coaste și i-a zdrobit ceafa, peste care a trecut roatele, probabil va rămânea miloagă.

Instrucția este în curgere și pe cale civilă.

— Deschiderea sesiunii generale a Academiei române. Sâmbătă, la orele 2 după amiază, s'a deschis în București, sesiunea generală a Academiei pe anul 1910. Ședința a fost intimă.

A prezidat d. M. Quintescu, vice-președinte, în locul dlui Saligny, care se află în străinătate. D. Quintescu a pronunțat discursul de deschidere.

D. Gr. Ștefănescu a citit raportul anual.

... Cine vooeste ...
să cumpere

Încălțăminte

fabricate în țară într'adevăr fine,
comode, elegante și durabile
aceia să cumpere cu încredere la

IOAN VOIA

Sătmar — (Szatmár),

- - Deák-tér - -

(În casa lui Keresztes András),

care ține în magazinul său de ghetee bogat asortat numai ghetee și ciobote pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în mândința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință se pregătesc tot felul de ghetee și ciobote după măsură. —

S'a expedit o telegramă M. Sale Regelui și alta dlui D. Sturdza.

Ședința s'a închis la ora 9, anunțându-se cea viitoare pentru Luni, după amiază.

— **Episcopul Chernoch în Arad.** Episcopul rom. cat. din Timișoara, însoțit de episcopul Német petrece de 3 zile, în Arad, împărțind tinerimea în folia mirului. Din partea bisericii noastre a fost întâmpinat de clerul nostru, sârbesc și gr. catolic supt conducerea părintelui protosincol Ciorogariu. Și-a făcut apoi reverințele la episcopul nostru, care reîntorcându-i vizita astăzi a luat parte cu sulta sa la banchetul aranjat de către asociația catolică în onoarea episcopului. S'au rostit toasturi frumoase, între cari să remarcă a numiților episcopi catolici, (a episcopului nostru și a lui Barabás, care a închinat pentru reprezentanții confesiunilor.

— **In libertate.** Ieri, Duminecă, a fost pus în libertate redactorul ziarului »Drapelul«, d. Nicolae Jugănar, care a petrecut 7 luni în temnița din Seghedin.

Il sa'utăm cu dragoste în mijlocul nostru.

— **Hymen.** D. Nicolae Mitru, redactorul foii »Plugarul român« din Timișoara, s'a logodit cu d.șoara Elvira Grecu din Hondol (com. Hunedoara).

Felicitările noastre.

— **Biplanul Farman în București.** A. S. R. Principele Carol a asistat Sâmbătă după amiază la orele 7 pe platou la Cotroceni la două sboruri ale biplanului Farman.

Pilotul Osmond a făcut mai multe sboruri care au atins înălțimi destul de mari.

Aceste ascensiuni au fost făcute ca încercare pentru a vedea dacă motorul biplanului este în bună stare și va funcționa cu regularitatea în ascensiunile pe care le va face astăzi.

A. S. R. a admirat foarte mult siguranța cu care d. Osmond conduce aparatul și admirabilele evoluțiunile ale mașinei Farman. La al doilea sbor pilotul francez a luat cu dânsul un pasager, pe d. G. Grand, ziarist. A. S. R. a părăsit platoul la orele 7 și jumătate.

— **Un divorț tragic.** În Viena a fost găsită femeia Eliza Schneider și copilul său asficsiați cu gaz în locuința lor. O scrisoare ce a rămas pe urma femeii spune că nu s'a putut despărți de copilul pe care, conform deciziei tribunalului, după încheierea divorțului trebuia să-l predea fostului ei soț. Azi era tocmai ziua când trebuia să predea copilul, dar dragostea mamei a fost mai puternică și decât să se despărță mai bine s'au omorât închizându-se în locuință și deschizând căminul în care ardeau cărbunii.

— **Familia regală din Grecia în perico!** Iahtul »Amphifritte« cu care mergea familia regală a Greciei, stricându-se a trebuit să-și întreprindă drumul în mijlocul mării, cam douăzeci de mii departe de Valona. Câțiva oțeri ai vasului au plecat cu barca la Valona de unde prin cablu au cerut din Korfu un vapor care să ducă familia regală la Brundizium, de unde s'au trimis îndată două vapoare pentru salvarea regelui și a celor cari îl însoțeau.

— **O declarație.** În numărul 32 din anul trecut a »Tribunei« supt titlul un inconștient a apărut o notiță în care sa afirmat, că dl preot Simion Cornea din Bătaia ar urmări scopul de a nimici școala românească de acolo, că dânsul ar desbina poporul, că dânsul ar fi cauza că câțiva credincioși au trecut la legea gr. cat. și nazarineană și altele.

Fiindcă m'am convins, că cele spuse în articolul de sus nu corespund adevărului

— prin aceasta revoc cele afirmate despre părintele Cornea și-i cer iertare, rugându-l totodată, ca procesul de presă ce l-a întentat pentru acest articol, să l revoc. Seghedin, 15 Mai n. 1910. Constantin Savu, redactor la ziarul »Tribuna« din Arad.

— **Stare de asediu în Argentina.** O telegramă din Buenos-Aires anunță azi, că guvernul Argentinei a proclamat starea de asediu, fiindcă s'au descoperit firele unei întinse conspirații anarhiste. Anarhiștii ar fi hotărât, ca cu împrejurarea aniversării a 100-a a existenței statului, să organizeze o grevă monstră și să atenteze la la adăpostul tulburărilor atentate asupra celor ce stau în fruntea statului.

— **Regele Suediei în Sinaia.** M. S. regele Suediei va părăsi România Miercuri seara sau cel mai târziu Joi dimineața.

Până atunci suveranul Suediei va mai face mici preumblări prin jurul Sinaei, fără a merge la București.

Suveranii României se vor înapoia în București Joi seara, 6 Mai, unde vor rămâne probabil până la 15 Mai v.

— **Un ministru călcat de automobil.** În Bruxelles ministrul de finanțe Libert a fost călcat de un automobil ce trecea în mare viteză spre marginea orașului. Cu toată sğudultura ce a suferit ministrul, s'a constatat că rănila ce a primit sânt de natură mai puțin importantă.

— **Cometa Halley și Rușii.** De mai multeori am adus știrea despre impresia penibilă ce a făcut povestea cu cometa Halley și sfârșitul lumii asupra populației din Rusia și mai ales a celei din părțile basarabene, unde gospodarii și-au vândut stăricica și tot ce agoniseală aveau și de frica judecării de apoi beau de prăpădesc.

Știrile mai noi spun că în nordul imperiului țărănimea de câțiva vreme a încetat orice muncă și cei mai fanatici își trec vreme, în post și rugăciune, cântând psalmi. Când cineva încearcă să-i abată din calea în care au apucat i-se răspunde cu preceptele biblice. Același lucru s'a întâmplat și cu muncitorimea dela fabrice când toți s'au prezentat în corpore la patroni cerând să-i libereze de serviciu, căci vreau să fie lângă ai lor când o să urmeze prăpădul. Orice încercare de a abate muncitorimea dela acest plan a fost zadarnic. Repausul fabricelor aduce pagube enorme și pentru Rusia scornitura cu cometa înseamnă un ade-vărat dezastru.

— **Invingerea sârbilor liberali.** Ni-se scrie din T.-Cubin: Azi în 13 l. c. st. n. s'au ținut aici alegerea membrului mirean și preotesc pentru congresul național-sârbesc. Partidul radical văzând sigura sa cădere, s'a retras, și astfel a fost ales Dr. Ilie Ivackovics, absolvent de teologie și filosofie ca deputat mirean, și venerabilul preot Mihail Rakics din Dolova ca deputat din cler, ambli aderenți ai partidului sârb liberal.

— **La Librăria »Tribuna« și Librăria Diecezană din Arad se află de vânzare ilustrat-dela balul costumat din Arad. Prețul 50 fileri bucata.**

Plata grânelor din Aradul-Nou

9 Maiu 1910.

S'a vândut azi:

grâu 300 mm.	10.80—	11.80
orz mm.	6.10—	—
ovăș mm.	6.50—	—
secară mm.	7.60—	—
păpușoi 400 mm.	5.90—	5.40

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 6 Maiu 1910.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Orzu nou	
De Tisa — — — — —	26 K. 90
Din comitatul Albei — —	27 » 05
De Pesta — — — — —	26 » 80
Bănățănesc — — — — —	26 » 40
De Bacica — — — — —	26 » 40
Secară de calitatea I. — —	16 » 80
Orzul de nutreț, calitatea I.	14 » 75
Ovăs de calitatea I. — — —	14 » 90
Oucurnz — — — — —	11 » 70

BIBLIOGRAFII.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare:

M. Sadovianu: Crășma lui Moș Precu à 2 cor. 10 fil. porto.

Din biblioteca »Minervei« à 30 fil.

Nr. 76. I. Boteni. În zile de vacanță.

Nr. 77. Iwan Turgenjeff: Apele primăverii, volumul I. Traducere de I. Constantinescu (Delabaia).

Nr. 78. I. Constantinescu, vol. II.

»Avea tragedie din popor« în 4 acte și 2 tablouri, după un manuscris găsit a 1 coroană plus 5 fil. porto.

Dimitrie Onciul: »Românii în Dacia Traiană« până la întemeierea principatelor (Chestia română) à 1 cor. + 10 fil. porto.

Proza ediția II-a de V. Alecsandri Cor. 2.— Mormântul unui copil ed. II a de M. Sadoveanu Cor. 2.

Din bibliotecă Minerva:

Nr. 73 Suflete stinghere de L. Marlan 30 fil.

Nr. 74 Conovalow, de Maxim Gorchi 30 fil.

Nr. 75 Siberiana de Xavier de Maistre 30 fil.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahmann, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice (1 oră și jum. depărtare dela Viena) în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf:

Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

A apărut broșura:

Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare

sau

Alcoolismul și urmările lui

din punct de vedere economic, igienic, moral și național. — De **Pr. D. Voniga**. — Tipografia Nouă, Orăștie 1910. — Broșura se estinde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprins: 1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirituoase. 4. Beția și consecințele ei, în general. 5. Efectele stricătioase ale beuturilor spirituoase, în special asupra organismului omenesc. 6. Alcoolismul sub raportul morbidității și al mortalității. *Tuberculosa (oftica) și morburile mentale*. 7. Alcoolul și morală publică sa raportul dintre alcoolism și criminalitate. 8. Alcoolul și ereditatea, sau efectele alcoolismului asupra posterității. *Copiii bețivilor*. 9. În resumat: Alcoolismul — *Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare*. 11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învățământ antialcoolic. Prețul broșurei 1 cor. 60 fil. Se poate procura la autor în Gyirok și la toate librăriile.

Atrag atenția onoratului public asupra atelierului meu de **spălătorie și culorare chimică** existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

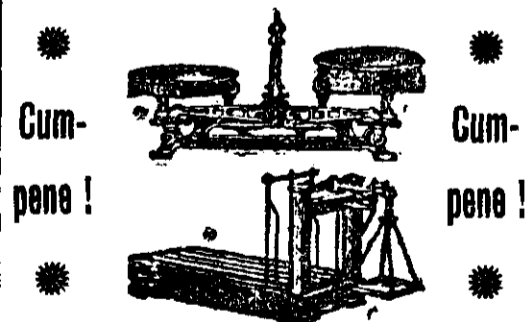
FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5. Telefon —

In atențiunea proprietarilor de cumpene!

Am onoare a face cunoscut on. public că am depus cu succes bun repararea și pregătirea cumpenelor la școala industrială și de metalurie din Arad și astfel ca reparator calificat pentru repararea cumpenelor primesc repararea a tot-felul de **cumpene** ș. a. cumpene cu brațe egale, în forma

de pară, — zecimale, — centimale și pentru trăsuri, precum și semnarea punctuală a podurilor de 20, 10, 5, 2, 1 — și 1/2 kg. și legalizarea lor. —

Rugând binevoitorul sprjiin, sunt cu d. simă:
LUDOVIC SIRBU lăcătar și mester diplomat,
D E V A, Laktanya-ú: nr. 6.

A n u n ț.

O văduvă de 32 ani,

într'o comună fruntașă din Banat, cu drept de cărcimărit și ducheau cauf un bărbat pricepător în ale cărcimăritului și neguțătoriei; să fie român gr.-or. dar să nu fie bețiv și cartofar (cărtaș). — Scrisorile să se adreseze la administrația acestei foi supt adresa »Văduva«.

Cea mai mare și mai ieftină
firmă de grădinărit din țară.

200.000 bucăți de ulțoi de viie
200.000 bucăți riparia, 100.000 bucăți
pomi frumoși cu coroană, 200.000
bucăți trandafiri nobili, 100.000 buc.
arbori de lux și cireși de lux se pot
căpăta cu un preț fabulos de ieftin.
CATALOG de specii și prețuri se
trimite gratuit și porto franco, firma:
Váravelencei műkertészeti
és rozsatelep Nagyváradon.

S'au ieftinit
cărbunii.

Care de acum își câștigă
sau abonează cărbuni și
cochs pentru iarnă, eco-
nomisește 25%!

100 Klgr. cochs de fa-
briică de gaz cor. 4.60.
100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Prusia
cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Jil c. 4.—
100 Klgr. cărbuni de
lemn fără praf cor. 6.—
100 Klgr. de cărbuni
pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător
de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.

Nr. Telefonul 63.

Pentru fabrice, mori precum și pentru
trierat expediez cărbunii de Prusia de
calitate cea mai bună.

Să ne ferim de molii!!

În institutul de asigurare contra
molilor din Oradea-mare a lui

Dozsa János

blănar

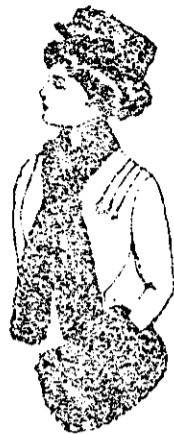
Nagyvárad, Passage Sass

— în fața teatrului »Urania«.

So îngrijesc pe lângă prețuri con-
venabile, blane pentru femei
și bărbați și blane de călătorie,
covoare, boale și manșoane.
Magazin asigurată contra focului.

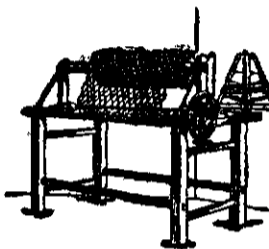
- Anteprișă pentru 'nvăratie. -
ILIE ȘTEFLEA, blănar SIBIIU
Nagyszeben, Grosser-Ring 18.

Am onoare a atrage a-
tențiã on. public asupra
anteprișei mele de —
îngrijire și asigurare —
contra pagubei molilor
aranjată după modelul
celor din capitală. —
Primește pentru îngrijire peste vară pe
lângă garanție haine de
valoare, blăni, per-
dele, covoare, ș. a.

Acestea vor fi reparate în atelierul pro-
priu și se vor înapo'a fără greș. —

— La cerere trimitem după ele acasă. —
Magazinul e asigurată contra focului și spargere.

Cele mai ex-
celente instru-
mente pentru
săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; demeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săparea cu instrumentele mele.

— Prim lucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pen-
tru împletitul de sîrmă.

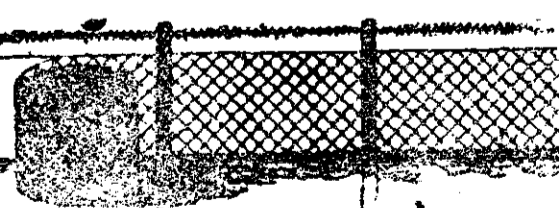
Catalog de prețuri trimite gratis și franco.
Premiat la 6 expoziții.

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică
de împletituri de sîrmă, coarde de
oțel pentru paturi și site etc. în

Seghedin — Szeged, Kelemen-u. nr. 4.

Telefon Nr. 242. — Fond. în a. 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard
de la 30 fileri în sus.

Fabricatele mele în privința durabilității și a
execuțiunii bune concurează cu orice fabri-
cate de acest solu. — Serviciu conștiințios.
Prețurile mele sunt cele mai ieftine.

Cu prospecte și cu catalog

de prețuri servesc gratuit.

Să fim atenți la firmă!

Prospect de prețuri
pentru produsele de primăvară a „asocia-
țiunii pantofarilor din Arad“.

Botine pentru femei:
Pantofi din păslă . . . fl. 1.50
Pantofi de piele de vacs dela > 2.— in sus
Botine > > Regate > 2.80 >
> > chevreux > 4.50 >
> > vacs cu șiret dela > 3.60 >
> > chevreux cu șiret > 5.50 >
> > de vacs cu nasturi > 4.80 >
> > chevreux dela > 6.50 >

Botine pentru bărbați:
Cu țug simplu, piele de vacs fl. 3.30
și fețe > 4.—
Bergsteiger din piele cu lustru > 4.80 in sus
Cu țug simple ușoare ca un
fulg p ntru bolnavi dela . . . 5.— >
Bergsteiger de chevreux . . . 6.50 >
Cu țug piele de box . . . 5.80 >
Bergsteiger piele de box . . . 6.20 >
> chevreux bună dela > 7.80 >
Pantofi de chevreux . . . 5.— >
Ținem în depozit totfelul de ghetă pen-
tra copii. La comande din provincie să
se edscrie urma piciorului pe o hârtie.
Comande contra ramb. necorespunzând
și înapoiate în curs de 8 zile se schimbă.

Anunțuri

primește admi-
nistrația „Tribu-
nei“, pe lângă
prețurile cele
mai moderate.

Cea mai ieftină sursă pentru
cumpărat

Săpunuri

pentru gospodărie, săpu-
nuri de toaletă, parfumuri,
și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru
biserici; e fabrica de săpun
a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nadasdy.

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p.
public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbun

din palatul de pe Andrassy-tér nr. 14,

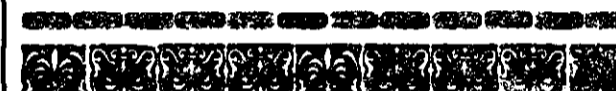
Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm
dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili
în ori-ce cantitate, transportați acas
și primește angajament pe întregul sezon
ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin
corespondență sau prin **Telefon nr. 139,**
la firma :

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni
Arad, Boros Béni-tér nr. 2.
(Cassa Kneffel).

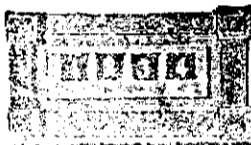
In atenția onoratului public!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că eu
r Aprilie 1910 am deschis un **magazin de biciclete și mașini de
cusut și un atelier de reparaturi, în Str. Forray 20 (casa Guttm).**

Aducând aceasta la cunoștința onor. public remarc că în urma
cunoștințelor mele sunt în plăcuta situație ca orice lucrări din ramul
acesta să le execut spre deplina mulțumire și pe lângă prețurile
cele mai convenabile. Schimburi și reparaturi se efectuează
ieftin și conștiințios. Recomandându-mă atenției și bunăvoinței pu-
blicului, asigur că nizuința de frunte îmi va fi să-mi servesc clien-
tela cu plăcere, făcându-mă astfel vrednic de încrederea ei.

KAPPNER MOR,
electrotehnic

Arad, Str. Forray (Casa Guttmann).
Se instalează sonerii și telefoane pe
lângă garanție.

Văd. Engel Vilmos-né

instituit chimic pentru curățirea și vopsirea mătasei, stofei etc.

Făgăraș—Fogaras (Transilvania).

Intreprindere de primul rang.

Primește spre curățire chimică, cu prețurile cele
mai ieftine, fără ca să le descoase, tot-felul de
haine de bărbați și femei.

Haine pentru baluri, uniforme, cojoace de iarnă, coviltire,
covoare, lucruri de mână, șaluri, dantele, pene, mănuși, ș. a.
precum și ghetă de piele albă, etc. etc.

Aranjament modern și de specialitate!
Transformarea, curățirea și înălțarea perdelelor de dantele și a țesăturilor.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 26.

Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plăcuta cunoștință on. public, că mi-am
deschis **nou atelier de fotografiat** în piața Mátyás Király 26
și e aranjat după recerintele timpului modern, provăzut cu cele
mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se
pregătesc fotografiile protalbin, lucii și matt, — chipuri de platin,
aquarel, pigment și argint-brom. — Recomand în deosebi spe-
cialele mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regni-
colară am fost distins cu medalia de aur. — De altcun pregă-
tesc și tablouri, grupe etc. în execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și în duminici și sărbători.

Cu deosebire stimă :

Csizhegyi Sándor, fotograf.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA“ societate comandită Déva.

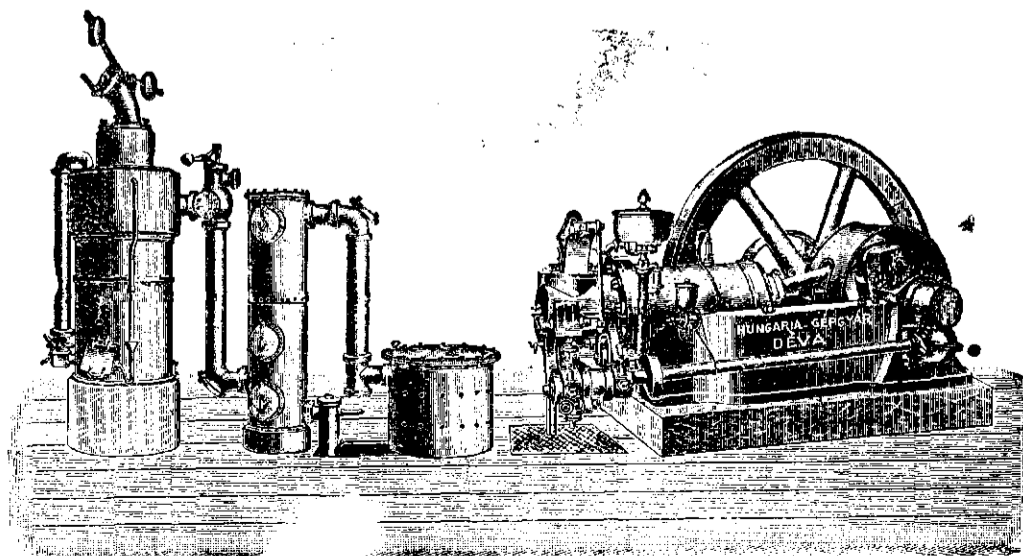
Pregătește și ține în depozit:

Tot-felul de mașini economice.

**Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trier-
rat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și
mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.**

Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru
putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor
cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori
pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.
Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pen-
tru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor
mașini și automobile. — Specialități: **instalarea de
camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de
ghiață, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canel.**

Stațiuni de automobile.

LIMONATA KRISTÁLY

se poate purta în buzunar,
e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. - Face bune servicii în excursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompusă cu orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește — — — fabrica de limonată Kristály a lui — — —

KERTESZ ERNŐ

farmacist în SZABADKA, 103 Tr.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.
Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu zis: marmoră, labrador, granit, stenit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Croitorie nouă engleză și franceză pentru femei.
Arad, Szabadság-tér 17.

După absolvirea cursului în Drezda, pe baza experiențelor de mai mulți ani câștigate atât în străinătate, cât și în Budapesta, sub firma Wittenberger H. și Jaczkó József am deschis o

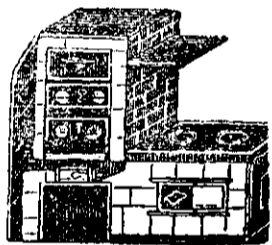
confecție pentru dame,

unde se pregătesc conform gusturilor celor mai rafinate cele mai elegante toalete engleze și franceze.

Pentru convingere rugăm binevoitorul sprijin al onorabilelor dame.

Cu deosebită stimă:

Jaczkó József.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grilaje, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru - măcelării și căsăpii, basreliefuri, strungărie de metal aranjamente pentru biserici în execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru **pălării speciale de dame,** deschis în Sibiu, Reisper-gasse Nr. 7-9, al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit totfelul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

Au sosit toate noutățile de primăvară:

Materii admirabile în cele mai nouă culori.

POSTAVURI pentru talii.
DELINURI.
ȘALURI.
ROCHII de desupt.

CIORAPI mai iefteni ca ori-unde
CONFEȚIUNI pentru femei și fete.
ALBITURI.

PÂNZE.
BRODERII.
DANTELE.
ȘINOARE etc. etc.
TRUSOURI.

ADJUSTĂRI (DECORAȚII) pentru haine.
Rog să binevoiți a privi vitrinele mele.

SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale
a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvár, Mátyás király-tér 20.

(In propria casă, edificată pentru acest scop).

== Secții deosebite. ==

Modă bărbătească | Modă pentru copii

Modă pentru femei | Trusouri.

Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de bransa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor.

La doriță pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor — în provinciă merg pe speșele mele proprii.

Lucrările mai însemnate ce am executat până acum: Casa nouă a orașului Oradea-mare, palatul episcopesc greco catolic, biserica »Fraților noui« din Olaszi, palatul episcopesc rom.-cat.; biserica cat. gr.-or.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

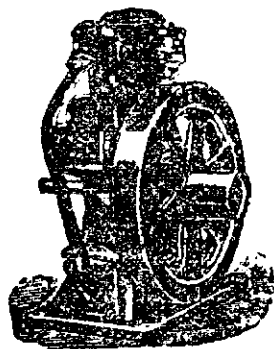
Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

SCHMEREK & SZABÓ

== Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. ==

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Filile magnetice. Unsoři. Material de condensajiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiinșios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.